

B2 LAIPA

Latviešu valodas aģentūra

LATVIEŠU VALODA
MĀCĪBU GRĀMATA

1. Sažina un tehnoloģijas

Klausīšanās

Uztver informāciju par saziņu agrāk un tagad, par moderno tehnoloģiju un sociālo tīklu nozīmi, prot salīdzināt dažādus viedokļus
Saprot instrukcijas par saraksti internetā – ko drīkst un ko nedrīkst sociālajos tīklos

Lasīšana

Izprot publicistikas tekstu par saziņu pirms interneta un par interneta rašanās vēsturi
Saprot emuārus, kuros izteikta attieksme pret sociālajiem tīkliem, prot analizēt komentārus
Izprot informatīvu tekstu par kibermobingu un viedokļus par šo problēmu

Runāšana

Stāsta par saziņas iespējām agrāk un tagad, salīdzina un vērtē tās
Atstāsta intervijā dzirdēto
Stāsta, kā izmanto sociālos tīklus, un izsaka viedokli par sociālo tīklu nozīmi, raksturo to plusus un mīnus

Rakstīšana

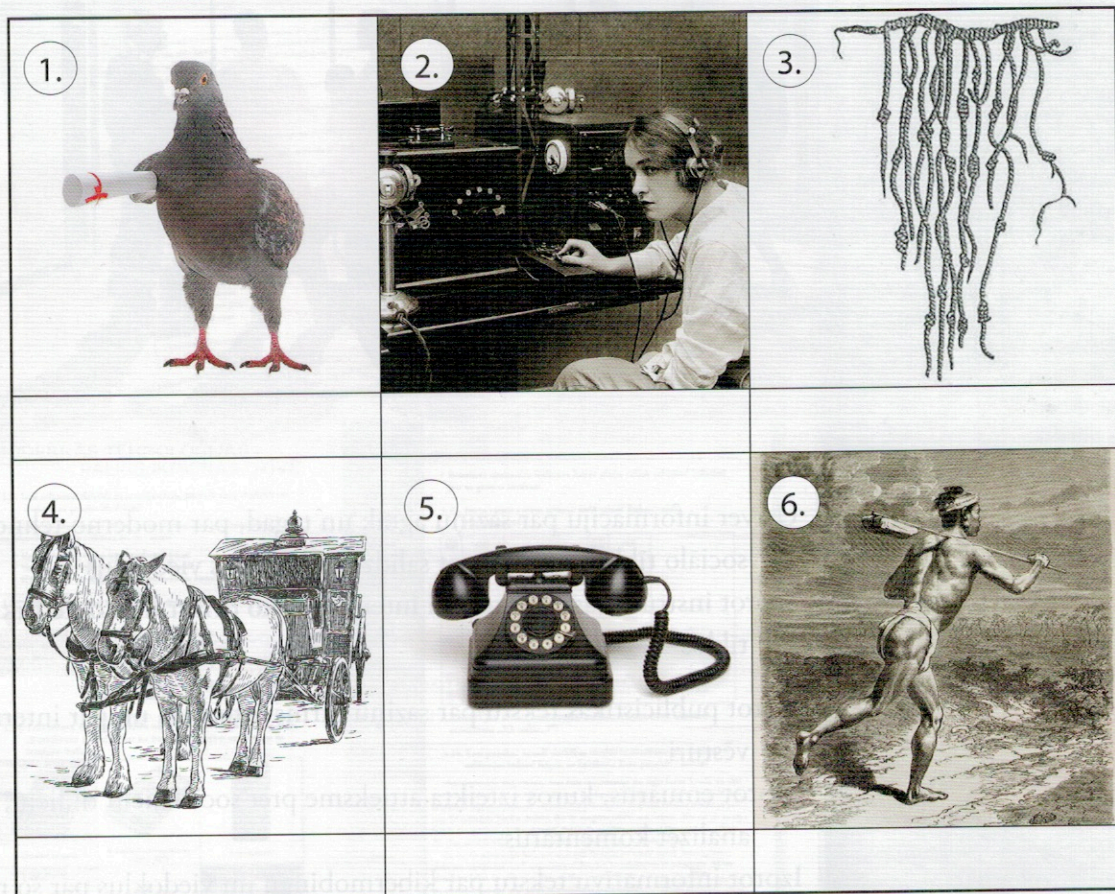
Formulē viedokli par interneta priekšrocībām un trūkumiem: apzinās problēmas un analizē piedāvātās iespējas
Raksta pārspriedumus par internetu un sociālajiem tīkliem
Raksta lietišķo un privāto e-pasta vēstuli
Izsaka viedokli par sociālajiem tīkliem

Gramatika

Īstenības izteiksmes vienkāršie laiki
Atstāstījuma izteiksme
Uzruna un uzrunas grupa
Tiešā un netiešā runa
Salikteņi
Vietniekvārdu *tu* un *jūs* lietojums
Decimāldaļskaitļi

1. a CĪLVĒKU SAZIŅA – 'AGRĀK UN TAGAD

1.1. Aplūko attēlus un lasi tekstu! Zem katra attēla uzraksti tur atainoto sakaru veidu un pastāsti par to! Kādus senos saziņas veidus vēl tu zini?

Jau senatnē cilvēki meklēja iespējas, kā nodot ziņu tiem, kuri atrodas tālu prom. Pirms daudziem tūkstošiem gadu cilvēki lietoja primitīvus saziņas veidus, piemēram, dūmu signālu, bungas vai mezglu rakstu.

Amerikas indiāņi gan kravu, gan ziņu izplatīšanai izmantoja cilvēku. Tagad varam tikai minēt, cik ātrā laikā ziņneši nogādāja ziņu vai sūtījumu. Uzskata, ka 100 km attālumam inku ziņneši stafetes skrējienā spēja paveikt aptuveni četrās stundās. Kalnainos apvidos ziņnešu ātrums samazinājās, un 100 km distanci viņi veica apmēram 13 stundās.

Viduslaikos pazīstams sakaru veids bija pasta baloži. Tie ātruma ziņā pārspēja pat jātniekus. Vēstures avoti liecina, ka pasta baložus ziņu nogādei arābu valdnieki Bagdādē izmantoja jau mūsu ēras 1150. gadā. Eiropā viduslaikos pasta baložus izmantoja samērā plaši. To pakalpojumi bija nozīmīgi līdz pat 19. gadsimtam. Baložu vidējais lidojuma ātrums ir no 48 līdz 50 km stundā, bet tas var sasniegt pat 90 km stundā.

Senajā Romā imperators Augusts izveidoja zirgu pastu, ko viņa pēcteči pilnveidoja. Informācijas nogādāšanas ātruma ziņā tam konkurentu nebija līdz pat mūsu ēras 18. gadsimta beigām. Livonijas ordeņa pārvaldes sistēmā ziņu un rīkojumu izplatīšana balstījās uz jātnie-

ku kurjeru dienestu. Kurzemes hercogi uzturēja speciālu pasta staciju tīklu, kas savienoja Jelgavu ar Klaipēdu.

19. gadsimta sākumā izgudroja telegrāfu. Tā ir sistēma ziņojumu (telegrammu) pārraidei attālumā. Pārraidāmos ziņojumus kodēja, izmantojot kādu no kodējumiem. Kodam jābūt zināmam abām pusēm – gan sūtītājam, gan saņēmējam. Telegrammu pārraidei izmantoja dažādus līdzekļus – dūmus, gaismu, elektrību, radioviļņus. Vārdu „telegrāfs” parasti min, runājot par elektrisko telegrāfu. Mūsdienās telegrāfu pilnībā izkonkurējuši citi sakaru veidi, piemēram, e-pasts. Taču kādreiz telegrāfs bija ātrākais informācijas nosūtīšanas veids.

Telefons ir sakaru ierīce, kas pārraida cilvēka runu elektrisku signālu veidā. Par tā izgudrotāju uzskata Aleksandru Greimu Bellu. Pirmā telefonsaruna notika 1876. gadā.

• Atrodi tekstā atbilstošus sinonīmus!

- tālrunis – _____
 vēstnesis – _____
 vēsts – _____
 pēcnācējs – _____
 nogādāšana – _____

1.2. Atrodi jēdzienam atbilstošu skaidrojumu!

A Ziņa	___ Tas, kas nogādā (kaut kur, kādam) vēstis, ziņas; vēstnesis.
B Zināt	___ Tas (piemēram, fakts), kas tiek darīts zināms.
C Saziņa	Savstarpēji apmainīties ar informāciju, reaģēt vienam uz otra, citam uz cita darbību, stāvokli.
D Sazināties	___ Sazināšanās, komunikācija.
E Ziņnesis	___ Būt informētam, būt ar zināšanām.
F Pārraidīt	___ Pa telegrāfa tīklu pārraidīts teksts, attēls.
G Telegramma	___ Izplatīt informāciju, izmantojot elektromagnētiskās svārstības.

1.3. Stāsti, kā cilvēki sazinājās agrāk un kā sazinās tagad! Iesaisti stāstījumā dotās konstrukcijas un leksiskās vienības!

Agrāk vienīgais saziņas veids bija..., tagad...

Kādreiz cilvēki sazinājās, izmantojot...

Viņi rakstīja / sūtīja / zvanīja...

Atceries!

pārraide
 pārraidīt (pār-raidīt)
 pārrakstīt (pār-rakstīt)
 attālums (at-tālums)
 attīstība
 telegramma

VIENKĀRŠĀ TAGADNE, PAGĀTNE, NĀKOTNE 142.–147. lpp.

1.4. Klausies un aizpildi tabulu! Secini, kādas ir vēstuļu rakstīšanas tendences!

Jānis

Anna

Andrejs

Ieva

Elza

	Jānis	Anna	Andrejs	Ieva	Elza
Vecums					
Raksta vēstules					
Neraksta vēstules					
Zvana					
Raksta īsziņas					
Raksta e-pastus					
Sazinās sociālajos tīklos					

• Klausies interviju vēlreiz un atstāsti dzirdēto!

Stāstījumu veido pēc parauga *Jānis stāsta, ka viņš vairs neraksta vēstules ar roku. Agrāk viņš rakstīja vēstules savai vecmāmiņai.*

1.5. Atbildi uz jautājumiem! Diskutē ar grupas biedriem!

Vai cilvēki vēl raksta vēstules? Vai cilvēkiem patīk saņemt ar roku rakstītas vēstules? Kāpēc tev patīk / nepatīk saņemt ar roku rakstītas vēstules?

Vai tu raksti vēstules? Vai tu agrāk rakstīji vēstules? Kam tu raksti / rakstīji? Cik bieži tu to dari / darīji? Vai tu saņem vēstules pa pastu? Kas tev raksta?

Kā cilvēki tagad sazinās ar saviem draugiem, paziņām un tuviniekiem?

Vai moderno saziņas ierīču – mobilā telefona, datora – ienākšana cilvēka dzīvē apdraud personiskos kontaktus ar ģimeni, draugiem?

1.6. Klausies un ieraksti izlaistos vārdus!

Žurnāliste Sandra Kropa stāsta: „Laikā, kad tehnoloģiju iespējas ļauj mums _____ ar līdzcilvēkiem nemitīgi un jebkur, var rasties priekšstats par intensīvu sabiedrisko dzīvi, ciešākiem _____ ar apkārtējiem, un līdz ar to var mazināties vientulības izjūta. _____ ar līdzcilvēkiem reālajā dzīvē nevar aizstāt ar saziņu _____, taču to var papildināt, un visai bieži mēs to arī darām, izmantojot sociālos tīklus un citus _____ veidus, ko piedāvā internets. Bet varbūt digitālā _____ tikai vairo ilūziju, ka neesam vientuļi? Kas ir digitālā komunikācija – skaļš troksnis, kas mūs atsvešina, vai iespēja iegūt jaunu jēgu savstarpējai saziņai...”

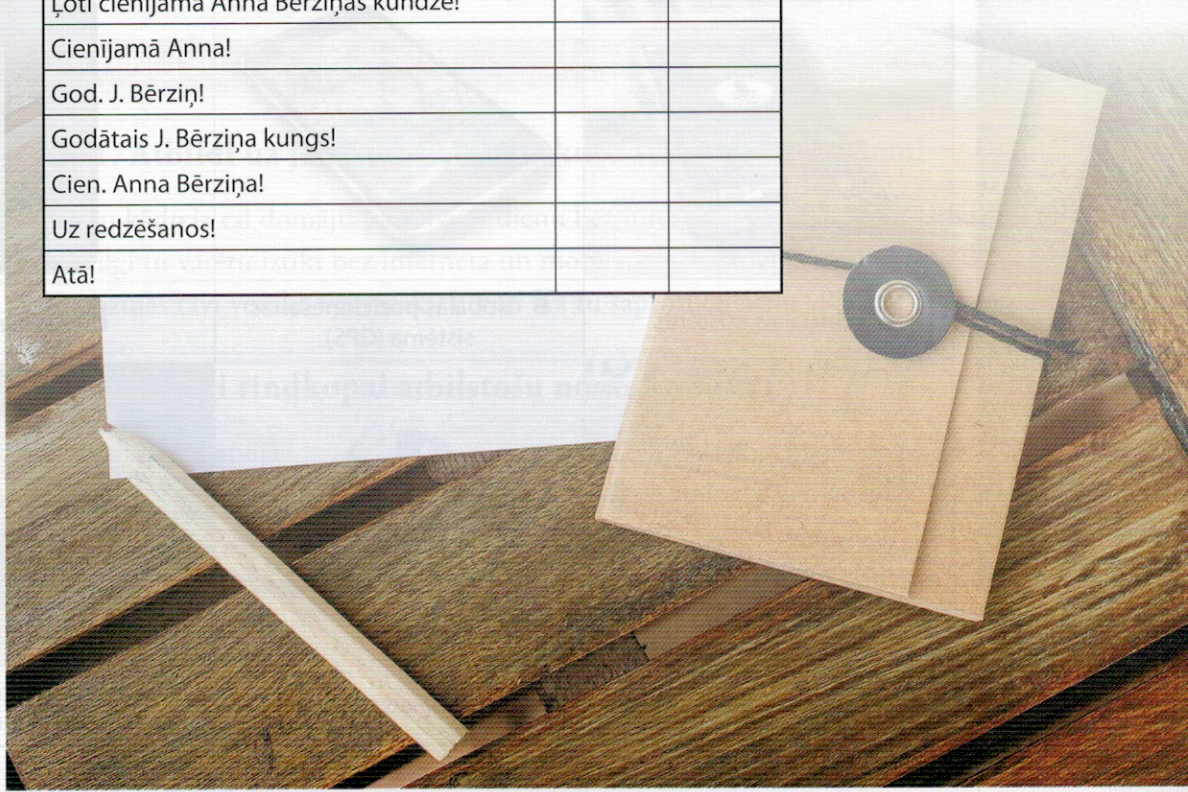
- **Vai tu piekrīti žurnālistes teiktajam? Izsaki iebildumus vai piekrišanu, izmantojot frāzes *es domāju, ka...; man tomēr šķiet, ka...; es pilnībā piekrītu / nepiekrītu teiktajam; tā tas ir; tā nav taisnība!***

Tiešā runa	Netiešā runa
Žurnālists jautā Jānim: „Vai jūs bieži rakstāt, vēstules?”	Žurnālists jautā Jānim, vai viņš bieži raksta vēstules.
Jānis atbild: „Nē, es vēstules rakstu ļoti reti.”	Jānis atbild, ka viņš vēstules raksta ļoti reti.
Žurnālists prasa: „Vai pats saņemat vēstules?”	Žurnālists prasa, vai Jānis saņem vēstules.
Jānis saka: „Reizēm es saņemu vēstules.”	Jānis atbild, ka reizēm saņem vēstules.

1.7. Atzīmē, kuras, tavuprāt, ir vēstules ievadfrāzes (I) un kuras – beigu frāzes (B)!

	I	B
Godājamais Jāni Bērziņa kungs!		
A. god. J. Bērziņa kungs!		
Sveicināts, Jāni!		
Ar cieņu Anna Bērza		
Cienā Jānis		
Ar sveicieniem – Liene		
Uz drīzu tikšanos Juris		
Līdz nākamajai reizei – mamma		
Visu labu vēlot, Tavs tētis		
Ļoti cienījamā Anna Bērziņas kundze!		
Cienījamā Anna!		
God. J. Bērziņ!		
Godātais J. Bērziņa kungs!		
Cien. Anna Bērziņa!		
Uz redzēšanos!		
Atā!		

A. god. – Augsti godājamais
 Ļ. cien. – Ļoti cienījamā

MŌDERNĀS TEHNOLOĢIJAS – PALĪGS IKDIENAS DZĪVĒ

1.8. Lasi teikumu! Atbildi uz jautājumiem, pamato savu viedokli un diskutē ar grupas biedriem!

Tehnoloģiju attīstības ātrums ir tāds, ka tas, kas vēl vakar šķita neiespējams, gluži vai zinātniskā fantastika, šodien jau ir ikdiena, bet rīt – vēsture.

- Kas, tavuprāt, ir modernās tehnoloģijas?
- Vai tu piekrīti teikumā izteiktajai domai?
- Kāda ir tava pieredze? Mini piemērus no savas dzīves!

1.9. Klausies interviju! Kuras cilvēka darbības jomas minētas intervijā?

Informācijas tehnoloģijas – datori, telekomunikāciju iekārtas, datu pārraides kanāli u. tml.

Izklaide

Medicīna

Transports

Izglītība

Ikdienas saziņa

Dabas aizsardzība

Rūpniecība

- Kuras informācijas tehnoloģijas izmanto katrā no nosauktajām jomām?

1.10. Lasi tekstu, nosaki, par kuru ierīci vai tehnoloģiju ir runa! Atrodi atbilstošo attēlu! Kuras no šīm tehnoloģijām un ierīcēm tu izmanto ikdienā?

		
<p>A Virtuālais asistents</p>	<p>B Globālās pozicionēšanas sistēma (GPS)</p>	<p>C Viedtālrunis</p>
		
<p>D Mašīntulks</p>	<p>E Globālais tīmeklis</p>	<p>F Diktēšanas sistēma (runas atpazīšana)</p>

___ Tas ir virtuāls sarunbiedrs, kas pilnībā veidots 3D grafikā. Saprot vienkāršus jautājumus un uz tiem atbild.

___ To izmanto, lai noteiktu objekta atrašanās vietu, pārvietošanās ātrumu un virzienu. Navigācijas pavadoņi pārraida radiosignālus, kurus uztver ierīces uztvērēji. Sākumā to izmantoja militārām vajadzībām, bet mūsdienās lieto ikdienā civiliem mērķiem. To izstrādāja Amerikas Savienoto Valstu (ASV) Aizsardzības ministrija.

___ Šī tehnoloģija ļauj automātiski tulkot teikumus un dokumentus no vienas valodas citā. Lai arī automātiskā tulkošana nevar līdzināties cilvēka radītam tulkojumam, tā nodrošina iespēju ātri iepazīties ar tulkojamā teksta saturu.

___ To dēvē arī par pasaules tīmekli. Tā ir savienotu hipertekstu dokumentu sistēma, kurai var piekļūt, izmantojot internetu. To 20. gadsimta 90. gados izgudroja Tims Berners Lī no Eiropas Kodolpētījumu centra, kas atrodas Ženēvā Šveicē.

___ Tas ir pilnvērtīgs mobilais telefons – bezvadu ierīce balss un datu pārraidei lielā attālumā, kas papildināta ar datoram līdzīgām funkcijām. Bieži vien tajā ir iebūvēta kamera. Ir iespēja sūtīt e-pastus. To var papildināt ar dažādām lietotnēm. Pirmās ierīces izstrādātas 21. gadsimta sākumā.

___ Tā ir datorprogramma, kas nodrošina diktēta teksta pārvēršanu rakstītā tekstā. Tekstu jebkurā laikā ir iespējams rediģēt, noklausoties ierakstu atkārtoti.

- **Sameklē tekstā salikteņus! Nosaki, kādi vārdi ir šo salikteņu pamatā! Izmantojot vārdu saknes, darini citus salikteņus, iesaisti tos teikumos!**

SALIKTEŅI 130. lpp.

1.11. Atbildi uz jautājumiem! Diskutē ar grupas biedriem!

Vai tu kādreiz esi domājis par savu ikdienu bez interneta? Vai tu varētu iztikt bez tā?

Cik ilgi tu varētu iztikt bez interneta un mobilajiem sakariem?

Kā sazinās tavi vecāki, vecvecāki, bērni? Kā tu saproti teicienu „Pasaule ir plakana”?

1.12. Atrodi rindkopai atbilstošu nosaukumu!

A Internets Latvijā

C Interneta izplatība pasaulē

B Kas ir internets?

D Kāpēc radās internets?

___ Internets ir globāla, savstarpēji savienotu datortīklu un datoru sistēma. Tas ir daudzu tīklu tīkls, ko veido vienotā sistēmā saslēgti tūkstošiem komerciālu, publisku, akadēmisku un valdības tīklu.

___ Interneta pirmsākumi meklējami 20. gadsimta 60. gados ASV. Tas bija aukstā kara laiks. ASV zinātniekiem bija uzdevums atrast veidu, kā pēc iespējamā atomkara varētu

nodrošināt nepārtrauktu saziņu starp valsts pārvaldes iestādēm. Radās ideja par daudzu datoru saslēgšanu tiklā bez vienas galvenās bāzes – šādu sistēmu iznīcināt varēja vienīgi tad, ja tiktu iznīcināti visi tās sīkākie savienojuma punkti.

___ 1969. gadā tika radīts pirmais šāda veida tīkls. To nosauca ARPANET. Tā veidošanā iesaistījās lielākās Amerikas universitātes. 1973. gadā zinātnieki izveidoja pirmos savienojuma punktus Eiropā, tie bija Anglijā un Norvēģijā. Izmantojot šo tīklu, zinātnieki un pētnieki no attāluma varēja apmainīties ar dažādiem datoram nepieciešamiem resursiem. Taču jau otrajā darbības gadā viņi to aktīvi sāka lietot personiskai sarakstei, tā neapzināti atklājot pavisam citu interneta izmantošanas veidu. Tas bija globālā interneta priekštecis. Līdz 20. gadsimta 90. gadiem internetu galvenokārt izmantoja tikai profesionāļi.

___ Par Latvijas interneta dzimšanas dienu uzskata 1992. gada 2. oktobri, kad Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūtā izveidoja pirmo pastāvīgo starptautisko pieslēgumu. Latvijā 2017. gada sākumā internetu lietoja 78,5 % no visiem valsts iedzīvotājiem, bet 2019. gadā – jau 85,4 % iedzīvotāju.

• **Atzīmē, kurš apgalvojums ir pareizs, kurš – nepareizs!**

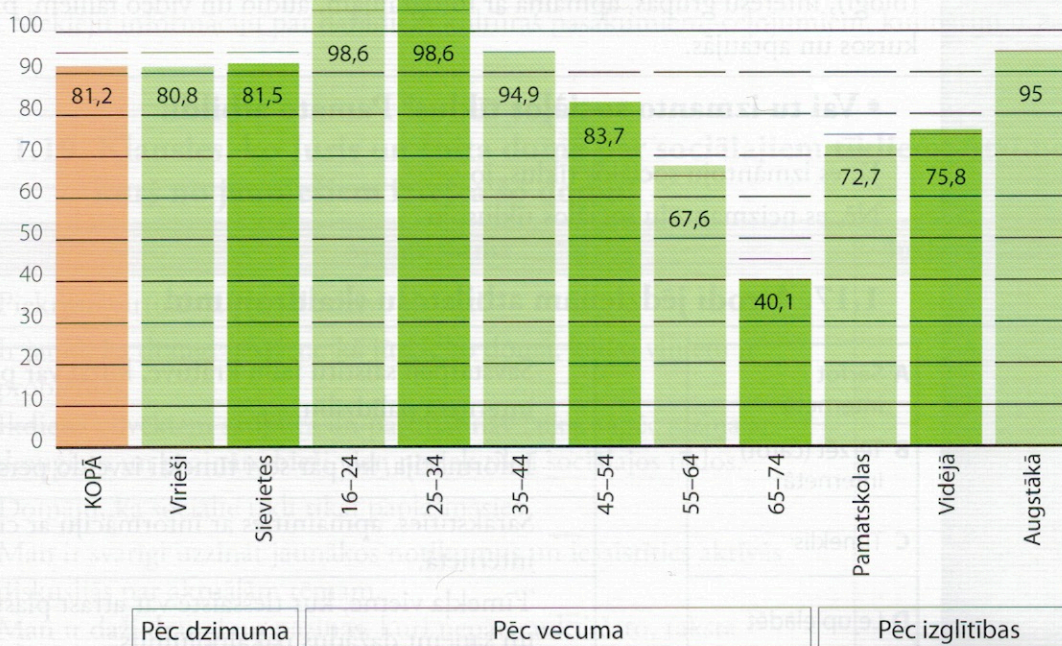
Apgalvojums	✓	✗
Internets ir savstarpēji savienotu datortīklu un datoru sistēma.		
Internetu izgudroja Amerikas Savienotajās Valstīs.		
Datortīkls ARPANET tika radīts 1973. gadā.		
Pirmie ARPANET savienojuma punkti Eiropā bija Anglijā un Norvēģijā.		
Jau pašā sākumā zinātnieki datortīklu izmantoja personiskai sarakstei.		
ARPANET bija globālā interneta priekštecis.		
Latvijā internetu ieviesa 1992. gadā.		
2019. gadā Latvijā internetu lietoja 78,5 % iedzīvotāju.		

1.13. Raksti iekavās dotos decimāldaļskaitļus ar cipariem!

2018. gadā _____% (astoņdesmit viens, komats, divi) Latvijas iedzīvotāju izmanto internetu. Tas ir par _____% (diviem, komats, astoņiem) vairāk nekā 2017. gadā. Gandrīz visi jaunie cilvēki vecumā no 16 līdz 34 gadiem, t. i., _____% (deviņdesmit astoņi, komats, seši), ikdienā lieto internetu. Tikai _____% (četrdesmit, komats, viens) pensionāru izmanto internetu. Interneta izmanto apmēram vienāds skaits vīriešu un sieviešu, atšķirība ir tikai _____% (nulle, komats, septiņi).

1.14. Aplūko infografiku un pastāsti, cik daudz Latvijas iedzīvotāju 2018. gadā lietoja internetu! Kāds ir interneta lietotāju dalījums pēc dzimuma, vecuma un izglītības līmeņa?

DECIMĀLDAĻSKAITĻI 138. lpp.

1.15. Izvēlies tematu un raksti pārsپردumu!

Internets – lielisks izgudrojums!

Vai internets ir lietderīgs izgudrojums?

1. rindkopa. Sāc ar ievadu, piemēram: *Gandrīz ikviens izmanto internetu. Vai tas patiešām ir lielisks izgudrojums? Es domāju, ka tam ir gan priekšrocības, gan trūkumi.*
2. rindkopa. Mini divas vai trīs priekšrocības un pamato tās.
3. rindkopa. Mini divus vai trīs trūkumus. Neaizmirsti par pamatojumu.
4. rindkopa. Pabeidz tekstu ar secinājumu. Izlem – internets ir labs izgudrojums vai nav.

Noderīgas frāzes, rakstot vai stāstot par kaut kā priekšrocībām un trūkumiem

Priekšrocību vai trūkumu uzskaitījums

Pirmkārt, ... otrkārt, ... treškārt, ...

ceturtkārt, ...

No vienas puses, ...

No otras puses, ...

Piemēram, ...

Arī...

Turklāt...

Secinājumi

Noslēgumā varu teikt / secināt, ka...

Eš secinu, ka...

Jāsecina, ka...

Apkopojot iepriekš minēto, jāsaka, ka...

1.16. Lasi, kas ir sociālie tīkli!

Sociālie tīkli ir tīmekļa vietnes, kurās persona reģistrējas, izveido savu individuālo profilu un sazinās ar citiem cilvēkiem. Saziņa ir dažāda – tās ir virtuālās dienasgrāmatas jeb emuāri (blogi), interešu grupas, apmaiņa ar fotogrāfijām, audio un video failiem, piedalīšanās konkursos un aptaujās.

• Vai tu izmanto sociālos tīklus? Pamato atbildi!

Jā, es izmantoju sociālos tīklus, jo _____ .

Nē, es neizmantoju sociālos tīklus, jo _____ .

1.17. Atrodi jēdzienam atbilstošu skaidrojumu!

A Sērfot internetā	___ Savstarpēji saistītu failu krātuve, kurai var pieslēgties ar interneta palīdzību.
B Tērzēt (čatot) internetā	___ Informācija, ko par sevi tīmeklī izveido persona.
C Tīmeklis	___ Sarakstīties, apmainīties ar informāciju ar citām personām internetā.
D Lejupielādēt	___ Tīmekļa vietne, kur tiešsaistē var atrast plašu informāciju un saņemt dažādus pakalpojumus.
E Portāls	___ Apmeklēt dažādas interneta vietnes.
F Forums	___ Tīmekļa vietne (tīmekļa žurnāls), kurā personas publicē informāciju par dažādām tēmām.
G Profils	___ Pārnest elektronisko informāciju no viena datora uz otru.
H Emuārs (blogs)	___ Personu grupa sociālajos tīklos, kurā apvienojas dažādu interešu cilvēki, apmainās ar idejām un ievieto noderīgu informāciju.

1.18. Kurus sociālos tīklus tu visbiežāk apmeklē?

						
Facebook	WhatsApp	Instagram	Twitter	Draugiem.lv	Pinterest	_____ cits

• Kādam nolūkam tu tos izmanto? Stāsti!

Lasu informāciju savā profilā.

Aplūkoju un lasu informāciju citu cilvēku profilos.

Rakstu vēstules un apsveikumus draugiem.

Rakstu emuārus.

Aplūkoju draugu un svešu personu fotogrāfijas, video.

Lasu draugu ziņojumus, vēstules, emuārus.

Sarunājos tiešsaistē.

Komentēju citu personu attēlus, video un tekstus.

Piedalos diskusijās.

Spēlēju spēles, piedalos dažādās izklaidēs (konkursos, loterijās, aptaujās).

Lasu sludinājumus. Pērku, pārdodu, mainu lietas.

Meklēju informāciju par dažādiem kultūras pasākumiem, ceļojumiem, kulināriju u. c.

1.19. Klausies, ko Juris un Inita domā par sociālajiem tīkliem! Atzīmē, kurš no jauniešiem izteica šo domu!

Apgalvojums	Juris	Inita
Piekrītu, virtuālajā pasaulē dzīvo daudzi.		
Ir jauki, ka draugi pastāsta, kā jūtas, ko domā, kādas viņiem ir problēmas.		
Ikdienā cilvēkiem satikties un parunāt nav laika, tāpēc saziņa ar draugiem un paziņām bieži vien notiek tikai sociālajos tīklos.		
Domāju, ka sociālie tīkli tikai paplašināsies.		
Man ir svarīgi uzzināt jaunākos notikumus un iesaistīties aktīvās diskusijās par aktuālām tēmām.		
Man ir daži draugi un paziņas, kuri nepārtraukti čato, raksta komentārus un sūta savas personiskās fotogrāfijas.		
Daudzi ievieto internetā savas fotogalerijas.		

1.20. Pārveido Jura un Initas izteikumus tiešajā un netiešajā runā! Lieto dotās konstrukcijas:

Juris / Inita saka / secina / apgalvo: ...

Juris / Inita domā, ka... / uzskata, ka... / uzsver, ka... / ir pārliecināts, ka... / ir pārliecināta, ka...

Viņam / viņai nepatīk, ka...

Viņš / viņa piekrīt, ka...

1.21. Izlasi izteikumus par sociālajiem tīkliem! Pārveido tiešo runu netiešajā runā!

Felīcija Deja: „Sociālie tīkli ir brīnišķīgs instruments, bet personiskais kontakts ir tas, kas spēj mainīt lietas ilgtermiņā.”

Alekss Moriss: „Vārds „draugs” ir kļuvis tukšs pasaulē, kuru pārvalda sociālie tīkli.”

• **Izsaki savu viedokli par šiem izteikumiem!**

1.22. Izlasi Andas emuāru un komentārus! Uzraksti savu komentāru!

ANDA

Gribēju dalīties savās sajūtās... Šoreiz ļoti daudz domāju par interneta vidi – vai jums ir bijis tā, ka vienkārši gribas pazust no sociālajiem tīkliem un no tā visa atpūsties?! Man jau kādu laiku ir tāda sajūta! Es domāju un sapratu to, ka mūsdienās cilvēka dzīve sastāv no sociālajiem tīkliem. Par tevi visi zina, jo tu saliec visu par sevi instagramā, feisbukā un jebkurā citā portālā! Katra tava diena tiek parādīta stāstos! Un ja nu pēkšņi pazustu internets? Daudzi no mums kristu panikā, un tas būtu kā pasaules gals.

Es esmu sapratusi, ka ļoti daudz spēka man paņem tieši sociālie tīkli! Man tos patīk izbaudīt ar acīm, sajūtām un bez telefona! Jā, protams, es padalos ar kaut ko interesantu vai kādu foršu ziņu, ko vēlos jums pateikt, ielieku bildes, kas man ļoti patīk, taču tā nav mana ikdiena! Man nav svarīgi visu fotografēt un ielikt sociālajos tīklos, lai citi redz, man svarīgi ir tas, ka tā fotogrāfija man pašai sagādā prieku!

Man patīk izbaudīt brokastis bez elektroniskajiem stāstiem, man patīk ieraudzīt kaut ko skaistu un priecāties par dzīvi bez telefona!

Bet ar šo visu es negribēju teikt, ka telefons ir slikta lieta, tā ir pat ļoti laba! Ceru, ka uztvērāt manu sakāmo! Es priecāšos dzirdēt arī jūsu viedokli :))

sandra26307

Nesen arī man bija tāda pati doma. Jādzīvo īstā dzīvē!

janka.blanka

Labi, ka ir instagrams, citādi, ko es brīvajā laikā darītu? :(

bestins1

Mūsdienās lielākā problēma, ka komunikācija notiek bez emocijām – caur video, bildēm, storiem, smailiem, postiem, bet bez īstām emocijām kā dzīvē.

kristiininka

Saprotu tevi. Dažreiz ir vienkārši pārāk liels spiediens no sociālajiem tīkliem. Jāpaņem brīvdiena. Ceru, ka atgriezīsies... Bez tīkliem nav dzīves

aija.kaija

Pilnīgi tev piekritu!

adriaana

Nevar nepiekrīst, arī man dažreiz šķiet, ka ir jānozūd no interneta un sociālajiem tīkliem! Kaut uz brītiņu vai pāris dienām. Lai pārdomātu visu un dzīvotu realitātē! Tu esi stipra, un Tev viss izdosies!

Jaunameitene

Man arī pēdējā laikā gribas pazust no tīkliem. Nekas labs tas nav. Es ļoti reti lieku bildes internetā. Bet svešas bildes es bieži novērtēju.

LaimaVaina

Jā, es zinu to sajūtu... Kad man bija maz sekotāju, es liku gandrīz visas savas bildes internetā. Bet tagad man ir jāpiedomā pie tā, ko es ielieku.

rama

Spēcīga ziņa. Diemžēl daudzi tā nedomā.

helka

Tomēr Tev nepiekritu.

jutooooo

Tu esi kļuvusi vecmodīga. Ja tevis nav tīklā, tad visi tevi ātri aizmirsīs.

• **Kurš no komentētājiem**

- 1) atbalsta Andas domas – _____
- 2) nepiekrīt Andas uzskatiem – _____
- 3) bieži / regulāri izmanto sociālos tīklus – _____
- 4) sociālos tīklus izmanto reti – _____

• **Ko Anda savā emuārā gribēja pateikt? Izvēlies atbilstošu variantu!**

A Viņa vienmēr grib būt sociālajos tīklos.

B Viņa vēlas reizēm pazust no sociālajiem tīkliem.

A Dzīve internetā neprasa daudz spēka.

B Tā ir ļoti nogurdinoša.

A Reizēm viņa dalās ar ziņām.

B Viņa regulāri dalās ar ziņām.

A Telefonu uzskata par svarīgu lietu dzīvē.

B Vēlas reizēm iztikt bez telefona.

A Viņai ir svarīgi visu nofotografēt un ielikt sociālajos tīklos.

B Viņai nav svarīgi visu fotografēt.

A Brokastīs vienmēr laiku pavada sociālajos tīklos.

B Izbauda brokastis bez sociālajiem tīkliem.

• **Sniedz savu komentāru par šo jautājumu!**

1.23. Raksti pārspriedumu „Dzīve sociālajos tīklos”! Mini, kurus sociālos tīklus tu ikdienā izmanto! Ko tu parasti dari un ko tu nekad nedari sociālajos tīklos?

1. rindkopa. Ievads – uzraksti, kurus sociālos tīklus tu ikdienā izmanto!
2. rindkopa. Uzraksti, ko tu visbiežāk sociālajos tīklos dari!
3. rindkopa. Uzraksti, ko tu sociālajos tīklos nekad nedari!
4. rindkopa. Secini, kāda nozīme sociālajiem tīkliem ir tavā dzīvē. Atbildi uz jautājumu „Vai es dzīvoju sociālajos tīklos?”!

1.24. Atzīmē, ko drīkst un ko nedrīkst sociālajos tīklos! Pamato savu viedokli! Diskutē ar grupas biedriem!

Apgalvojums	Jā	Nē	Kāpēc?
Es labprāt sarakstos ar jebkuru personu, kura mani uzrunā internetā.			
Es bieži pārsūtu tālāk dažādu informāciju, ko saņemu no citiem cilvēkiem.			
Es reģistrējos visās interneta vietnēs un sniedzu datus par sevi, ja tas ir nepieciešams.			
Es reizēm apmeklēju nepazīstamas vietnes un lejupielādēju man svarīgu informāciju un mūziku.			
Es vienmēr lietoju savā datorā drošas paroles.			
Es regulāri publicēju sociālajos tīklos savas jaunākās fotogrāfijas.			
Es uzticos informācijai, ko cilvēki ieraksta savos profilos.			

Kibermobings – emocionālā vardarbība jeb pazemošana interneta vidē.

Emocionālā pazemošana izpaužas, ja kāds

- sūta un publicē sociālajos tīklos pazemojošas, aizvainojošas, rupjas vai draudīgas ziņas, fotogrāfijas, video, komentārus;
- piezvana, bet nerunā vai pasaka ko rupju, aizvainojošu, pazemojošu;
- izveido viltus kontu un anonīmi apvairo vai pazemo citas personas;
- aicina arī citus iesaistīties un apsmiet konkrēto personu.

MARKUSS, mūziķis

Arī mani skolas laikā apvairoja, jo biju lielāks un neveiklāks par citiem klases biedriem. Vēlāk emocionālā pazemošana starp skolēniem beidzās.

Tagad bieži saskaros ar kibermobingu sociālajos tīklos. Nereti kāds izveido viltus profilu ar manu vārdu. Dažreiz tiklā var izlasīt negatīvus, rupjus komentārus, pamanīt viltotas fotogrāfijas vai viltus ziņas par manu dzīvi. Iesaku neuzticēties visiem svešiniekiem, kas grib ar tevi draudzēties. Nekad npublicē sociālajos tīklos savus privātos datus un fotogrāfijas. Noteikti meklē palīdzību policijā, ja tevi rupji apvairo vai šantažē.

1.25. Izlasi pazīstamu cilvēku viedokļus par kibermobingu!

LELDE,

TV raidījumu vadītāja

Skolas laikā klases biedri mani apsmēja, jo biju pirmā, kam klasē bija brilles. Skolas biedri ar krītu uz asfalta rakstīja dažādus aizskarošus vārdus – „brillīnā kobra”, „ačkarīks” u. c. Man bija ļoti sāpīgi, taču vēlāk es iemācījos uz to nereaģēt, un pazemošana pamazām beidzās. Es domāju, ka cilvēkiem, kas nodarbojas ar kibermobingu, ir ļoti daudz kompleksu, tāpēc internetā viņi jūtas vareni. Iesaku nelasīt negatīvos komentārus un nerakstīt atbildes uz aizskarošiem komentāriem. Ja gribi uzrakstīt kritisku komentāru, raksti to pieklājīgā formā un nekad neapvairo savu oponentu.

TOMS, kultūras darbinieks un dīdžejs

Nekādu vardarbību skolā nejutu, taču negatīvus komentārus internetā lasu ļoti bieži. Manuprāt, ir svarīgi ignorēt šo cilvēku komentārus un par viņiem ziņot konkrētā sociālā tīkla administrācijai. Ne vienmēr var uzticēties arī dažādām interešu grupām, jo tajās reģistrējas cilvēki ar viltus profiliem, kuri sūta viltus ziņas un raksta negatīvus komentārus. Tādus cilvēkus vajag izslēgt no interneta vides.

• Atzīmē, kura no personām izteica šos apgalvojumus!

Apgalvojums	Lelde	Markuss	Toms
Internetā nedrīkst uzticēties svešiniekiem.			
Nedrīkst internetā publicēt savus privātos datus.			
Nepieciešams ignorēt negatīvos komentārus.			
Nedrīkst internetā publicēt savas personiskās fotogrāfijas.			
Nepieciešams ziņot konkrētā sociālā tīkla administrācijai.			
Meklē palīdzību policijā, ja kāds šantažē.			
Nedrīkst atbildēt uz negatīviem komentāriem.			
Nepieciešams uzmanīties no viltus profiliem un viltus ziņām.			

• Īsi atstāsti, kādas ir Leldes, Markusa un Toma domas par kibernobingu! Lieto īstenības un atstāstījuma izteiksmi!

Raidījumu vadītāja stāstīja, ka skolas gados viņu apsmēja... / esot apsmējuši citi skolēni.

ATSTĀSTĪJUMA IZTEIKSME 152. lpp.

1.26. Noklausies padomus, kā pieklājīgi rakstīt internetā! Izvēlies atbilstošu variantu!

Elektroniskā vēstule jāsāk ar (sasveicināšanos / novēlējumu).

Vēstules sākumā (obligāti jāmin / nav obligāti jāmin) adresāta vārds.

Lietišķā jeb oficiālā vēstulē jālieto sasveicināšanās forma („Labdien!” / „Čau!”).

Vēstulē vietniekvārdus „tu” un „jūs” raksta (ar mazo / lielo) sākumburtu.

Lietišķās vēstules beigās (ir / nav) jāpievieno rakstītāja vārds, uzvārds, ieņemamais amats, uzņēmums vai iestāde, ko pārstāv, un tālruna numurs.

Pirms paraksta pievieno pieklājības formu („Cienījamais” / „Cieņā”).

Vēstules beigās parasti izsaka (vēlējumu / vajadzību).

Elektroniskās vēstules jāraksta (īsas / garas), lai adresāts var labāk saprast informācijas saturu.

1.27. Vai tu e-pasta vēstulēs lieto saīsinājumus? Izlasi šos piemērus un papildini sarakstu! Vai visās e-pasta vēstulēs drīkst lietot šos saīsinājumus?

Saīsinājumi angļu valodā		Saīsinājumi latviešu valodā
LOL – Laugh out loud	Ļoti skaļi smieties	vnk – vienkārši
Omg – Oh, my God	Ak, mans Dievs!	kpc – kāpēc
Bff – Best friends forever	Labākie draugi uz mūžu	vng – vienalga
xo xo	Buča un apskāviens	tpt – tāpat
idk – i don't know	Es nezinu	tgđ – tagad
ily – i love you	Es Tevi mīlu!	pls – paldies
srly – sorry	Piedod!	sk – skaidrs
10q – thank you	Paldies!	1dien – pirmdien
PLZ – Please	Lūdzu!	ac – ar cieņu
g2g – got to go	Man ir jāiet	

Emocijzīmes			
:) – smaids	:(– raud	:> – viltīgais smaidiņš	;) – acis ciet
:D – smejas	s – uztraucies	:O – izbrīnīts	:)* – buča
:(– noskumis	:@ – dusmīgs		: – bez emocijām

Grafiskās emocijzīmes									

1.28. Izlasi e-pasta vēstules un ieraksti iederīgo vārdu!

a) Sveicināti / Sveiks / Čau

b) Tavu / tavu / Jūsu / jūsu

c) forša / lieliska / super

d) fans / specs / entuziasts

e) Jums / jums / Tev / tev

f) meilu / atbildi / domas / ziņu

g) Cienā / Visu labu! / Sazināsimies!

h) Jānis Jansons / Jānis / Janka / Jansons

i) mobilais / mob. t. / mobilais telefons

_____ a _____, Kārlī!

Lasīju par _____ b _____ ideju pilsētā pie ezera izveidot sporta kompleksu. Tā ir _____ c _____ ideja. Tu jau zini, ka es esmu liels sporta _____ d _____ un man patīk gan skrituļošana, gan skeitbords. Kādreiz taču kopā piedalījāties sacensībās. Varu palīdzēt _____ e _____ atrast finansējumu un organizēt entuziastus, kas strādās pie šī projekta.

Gaidīšu no Tevis kādu _____ f _____!

_____ g _____

_____ h _____

_____ i _____ 2938837474

To: _____
 Cc: _____

_____ a _____, Ziediņa kungs!
 Izlasīju pilsētas laikrakstā informāciju par _____ b _____
 ideju pie ezera izveidot sporta kompleksu, kur mūsu jaunieši varētu nodarboties
 ar skeitbordu, skrituļslidošanu, BMX riteņbraukšanu un citiem sporta veidiem.
 Tā ir _____ c _____ ideja. Es atbalstu šo projektu, jo esmu liels
 sporta _____ d _____ un pats pirms dažiem gadiem piedalījos BMX
 riteņbraukšanas sacensībās, arī tagad skrituļoju un braucu ar vējadēli. Man ir pieredze
 dažādu sporta būvju projektēšanā un celtniecības darbu vadīšanā. Mūsu firma
 var palīdzēt _____ e _____ ar speciālistu konsultācijām un nelielu
 finansējumu. Ja izdosies piesaistīt labus speciālistus un atrast papildu finansējumu, šī
 būs laba dāvana visiem sporta entuziastiem mūsu pilsētā.
 Gaidīšu Jūsu _____ f _____ un ceru uz sadarbību!
 _____ g _____
 _____ h _____, uzņēmuma JPA ainavu arhitekts
 _____ i _____ 2938837474

Stāsti:

- kura vēstule ir lietišķa,
- kura – privāta;
- kā uzrunā personu;
- kā sasveicinās;
- ko vēlas rakstītājs;
- kāds ir rakstītāja novēlējums;
- vai rakstītājs ir parakstījis vēstuli;
- kādas pateicības frāzes lieto vēstulē.

UZRUNA UN UZRUNAS GRUPA 153. lpp.

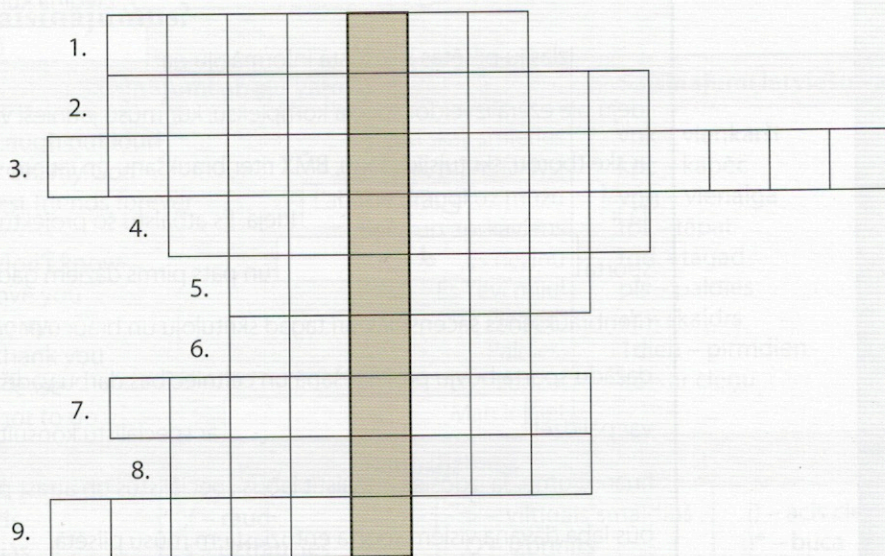
TU UN JŪS LIETOJUMS 141. lpp.

1.29. Tu plāno uzrakstīt privātu vēstuli savam tuvākajam draugam un lietišķu vēstuli kādai organizācijai!

	Privātā vēstulē	Lietišķā vēstulē
Kā tu sasveicināsies?		
Kādas uzrunas formas tu lietosi?		
Ko un kā tu lūgsi, jautāsi? Kā tu izteiksi vēlēšanos?		
Kādu vietniekvārdu tu lietosi tekstā?		
Kādus saīsinājumus vai emocijzīmes tu lietosi vēstulē?		
Ko tu novēlēsi adresātam?		
Kā tu atvadīsies?		

ATVELC ELPU!

Risini krustvārdu mīklu! Ja visu būsi atminējis pareizi, iekrāsotajos lodziņos izlasīsi, kā vienā vārdā sauc globālo datortīklu!

1. Cilvēka virtuālā identitāte.
2. Ziņnesis.
3. Automātiska tulkošana, ko veic datorsistēmas.
4. Tālrunis.
5. Čatot.
6. Būt tādām, kam ir zināšanas, informācija.
7. Pēcnācējs.
8. Kādam nosūtāms vai nosūtīts uzrakstīts teksts.
9. Blogs.

